

AUGLÝSING

um breytingu á aðalnámskrá grunnskóla.

1. gr.

Með vísan til 24. og 25. gr. laga um grunnskóla, nr. 91/2008, staðfestir mennta- og barnamálaráðherra hér með eftirfarandi breytingar á aðalnámskrá grunnskóla:

Uppfærðum 19. kafla um íslensku, sem birtur er sem fylgiskjal með auglýsingu þessari, þar sem lagfærð er tafla í kafla 19.2 og bætt við sex undirköflum, 19.4 til 19.9. Uppfærður 19. kafli kemur í stað 19. kafla sem birtur var sem fylgiskjal með auglýsingu nr. 1188/2024.

2. gr.

Breytingar þessar á aðalnámskrá grunnskóla öðlast þegar gildi og skulu vera komnar til framkvæmda við upphaf skólaárs 2025/2026.

Mennta- og barnamálaráðuneytinu, 14. maí 2025.

Guðmundur Ingi Kristinsson.

Anna Tryggvadóttir.

Fylgiskjal I.**Kaflí 19 – Íslenska.**

Í þessum kafla er gerð grein fyrir menntagildi og megintilgangi íslensku. Tekið er mið af grunnþáttunum sex sem fjallað er um í 2. kafla, áherslupáttum í námi sem fjallað er um í 6. kafla og lykilhæfni sem skilgreind er í kafla 9.4 og 18. Sett eru fram hæfniviðmið við lok 4., 7. og 10. bekkjar. Á grundvelli hæfniviðmiða eru kennsluáðferðir, námsefni og matsaðferðir valdar og skal gera grein fyrir þeim í skólanámskrá viðkomandi skóla. Í lok kaflans eru sett fram matsviðmið við lok 4., 7. og 10. bekkjar. Matsviðmiðum við lok 4. og 7. bekkjar er ætlað að vera leiðbeinandi fyrir skóla og eru þau einungis sett fram til að styðja við námsmat við lok yngsta stigs og miðstigs. Matsviðmið við lok 10. bekkjar er skólum skylt að nota við brautskráningu nemenda úr 10. bekk.

Kaflanum er skipt í þrennt, þ.e. íslensku, íslensku sem annað tungumál og íslenskt táknmál.

19.1 Menntagildi og megintilgangur íslensku.

Megintilgangur náms og kennslu í íslensku er að nemendur fái tækifæri til að efla málnotkun, tjáningu og sköpun í töluðu og rituðu máli, nota málið og kynnast mætti þess og fjölbreytileika í daglegu lífi, leik og starfi. Með tungumálinu hugsar fólk, talar, miðlar og lærir, þróar sjálfsmynd sína, tjáir tilfinningar og hugsanir og skilur líðan og hugsanir annarra.

Skólinn er frá upphafi skólagöngu virkur þátttakandi í máluppeldi barns, ásamt heimili þess, og er það réttur hvers barns að öðlast hæfni í tungumáli. Traust kunnáttu í móðurmáli er ein meginforsenda samskipta, miðlunar og menntunar. Lestur er mikilvægur þáttur í að afla sér þekkingar og tjáning í ræðu og riti er ein af nauðsynlegum forsendum þátttöku í samfélaginu. Þetta á einnig við um nemendur með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn.

Miklu skiptir að börn með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn eigi þess kost að bæta íslensku við tungumálaforða sinn og læra íslensku svo vel að þau geti tekið fullan þátt í samfélaginu, notið menningar og átt þátt í því að móta hana. Sama gildir um þann sem er heymarskertur eða heymarlaus. Íslenskt táknmál er ekki síður en íslenska lykill að samfélaginu og virkri þátttöku í því.

Við skipulagningu náms og kennslu í íslensku skal unnið með öll hæfniviðmið á skólagöngu nemenda. Hæfni felur í sér yfirsýn og getu til að hagnýta þekkingu og leikni sem aflað hefur verið. Stuðla þarf að því að nemendur öðlist þá hæfni sem til er ætlast.

Hæfniviðmiðum í íslensku sem og öðrum námsgreinum er skipt í nokkra flokka. Flokkarnir eru ekki einangraðir innan námsgreina eða námssviðs heldur hlutar af samofinni heild þar sem hver flokkur getur haft gagn af hinum, innan og á milli námsgreina og námssviða, sem gefur tækifæri til heildstæðrar verkefnavinnu og samþættingar.

Kennsla í íslensku þarf að miða að því að nemendur þrói með sér jákvætt viðhorf til íslensku og því sé viðhaldið, átti sig á og hafi trú á notagildi hennar og mikilvægi þess að viðhalda kunnáttu á málinu.

Nemendur þurfa að fá tækifæri til þess að láta reyna á tungumál sitt við lausn viðfangsefna, tjá hugsun sína og skoðanir, kynnast einkennum tungumálsins, töfrum þess og mætti í skólasamfélagi sem er vettvangur umræðu, samskipta, lestrar og ritunar.

Kenna þarf nemendum um málið og gildi þess, kenna og þjálfar lestur og ritun, þjálfar málnotkun í sem flestum myndum og beita gagnrýninni hugsun við lestur, ritun, í tali og hlustun og finna leiðir til að auka íslenskan orðaforða nemenda og auka áhuga þeirra á tungumálinu og fjölbreyttri notkun þess.

Margþætt hlutverk náms í íslensku kallar á samstöðu og samstarf innan skóla um máluppeldi. Mikilvægt er að grunnskólar marki sér málstefnu á grundvelli aðalnámskrár, íslenskrar málstefnu og málstefnu um íslenskt táknmál samþykktum af Alþingi.

19.2 Hæfniviðmið fyrir íslensku.

Hæfniviðmið í íslensku eru sett fram í fimm flokkum, þ.e. talað mál, hlustun og áhorf, lestur, bókmenntir, ritun og mál og málnotkun. Þó að hæfniviðmiðin séu flokkuð á þennan hátt er mikilvægt að líta á þau sem samfellda heild. Þegar sjónum er beint sérstaklega að einu hæfniviðmiði þarf að hafa í huga að nám er samfellt ferli og skapandi athöfn, fremur en söfnun afmarkaðrar þekkingar og þjálfun í tiltekinni leikni.

Talað mál, hlustun og áhorf.

Yfirheiti	Við lok 4. bekkjar getur nemandi:	Við lok 7. bekkjar getur nemandi:	Við lok 10. bekkjar getur nemandi:
Framsögn	beitt skýrum og áheyrilegum framburði,	flutt mál sitt skýrt og áheyrilega og gert sér grein fyrir undirstöðuatriðum góðrar framsagnar,	flutt mál sitt skýrt og áheyrilega með viðeigandi talhraða, tónfalli, áherslum og fasi,
Tjáning	sagt frá atburði eða fyrirbæri, tjáð sig frammi fyrir hópi og staðið fyrir máli sínu,	gert grein fyrir þekkingu sinni og reynslu og tjáð hugmyndir sínar og skoðanir frammi fyrir hópi,	miðlað þekkingu sinni og reynslu, tjáð hugmyndir sínar og skoðanir og fært rök fyrir þeim með fjölbreyttum leiðum,
Hlustun og áhorf	hlustað og horft af athygli á valið efni og greint frá upplifun sinni,	hlustað og horft af athygli á fjölbreytt efni, beitt þekkingu sinni og reynslu til að skilja það og greint frá aðalatriðum,	horft á, hlustað og tekið eftir upplýsingum í fjölbreyttu efni og greint og miðlað innihaldi þess á gagnrýninn hátt,
Nýting miðla	nýtt sér og endursagt efni á stafrænu formi.	nýtt sér myndefni og stafrænt efni á gagnrýninn hátt og greint frá aðalatriðum þess.	nýtt sér fjölbreytta hljóð- og myndmiðla til upplýsingar og afþreyingar og tekið afstöðu til þess sem þar er birt.

Lestur og lesskilningur.

Yfirheiti	Við lok 4. bekkjar getur nemandi:	Við lok 7. bekkjar getur nemandi:	Við lok 10. bekkjar getur nemandi:
Lesfimi	beitt aðferðum við umskráningu hljóða og stafa svo lestur flæði vel og merking texta komist til skila,	lesið texta við hæfi á nákvæman og sjálfvirkkan hátt og með tjáningu sem sýnir skilning á tilgangi og merkingu texta,	lesið fjölbreytta texta af öryggi, í góðu flæði og í viðeigandi hendingum og með tjáningu í samræmi við aðstæður hverju sinni,

Lestraraðferðir	þekkt og beitt einföldum aðferðum við lestur og tilgreint dæmi um ólíkan tilgang lestrar,	beitt lestraraðferðum sem hæfa tilgangi og viðfangsefni hverju sinni,	valið og beitt fjölbreyttum lestraraðferðum sem hæfa tilgangi og viðfangsefni hverju sinni,
Orðaforði	beitt góðum orðaforða við að skilja texta og notað einfaldar aðferðir til að ráða í merkingu ókunnra orða,	beitt fjölbreyttum orðaforða og fyrri þekkingu til að mynda samhengi og skilning í lestri og notað aðferðir til að ráða í merkingu ókunnra orða og orðasambanda,	beitt ríkulegum orðaforða, fyrri þekkingu og reynslu til að mynda samhengi og skilning í lestri og notað fjölbreyttar aðferðir til að efla orðaforða sinn,
Lesskilningur	skilið augljós efnisatriði valinna texta, greint og lagt mat á inntak þeirra og dregið einfaldar ályktanir,	skilið, fjallað um og dregið saman efni ólíkra texta, dregið ályktanir af efninu, greint og lagt mat á merkingu þeirra og tilgang á gagnrýnn hátt,	skilið og fjallað um fjölbreytta texta, greint þá og borið saman á margvíslegan hátt og lagt rökstutt og gagnrýnið mat á inntak þeirra og eiginleika,
Lestrarmenning	valið og lesið sér til ánægju fjölbreytt lesefni sem hæfir aldri.	valið og lesið sér til gagns og ánægju fjölbreytta texta og miðlað áhuga sínum og skoðunum til annarra.	valið og lesið sér til gagns og ánægju fjölbreytta texta, unnið með efni þeirra á fjölbreyttan hátt og miðlað til annarra.

Bókmenntir.

Yfirheiti	Við lok 4. bekkjar getur nemandi:	Við lok 7. bekkjar getur nemandi:	Við lok 10. bekkjar getur nemandi:
Lestur og túlkun bókmennta	unnið með ævintýri, sögur og ljóð ætluð börnum,	lesið ýmsar bókmenntir og unnið með efni þeirra á fjölbreyttan hátt,	lesið, túlkað, metið og fjallað um fjölbreyttar íslenskar og erlendar bókmenntir,
Bókmennta-greining	beitt einföldum bókmenntahugtökum í umfjöllun um bókmenntir,	beitt nokkrum grunnhugtökum í bókmenntafræði við umfjöllun um fjölbreyttar bókmenntir,	beitt algengum hugtökum í bókmenntafræði við greiningu og umfjöllun um fjölbreyttar bókmenntir frá ýmsum tímum,

Bókmennta- arfurinn	lesið einfalda texta frá fyrri tímum og sett sig í spor persóna og lesenda í fortíðinni,	lesið einfalda texta frá fyrri tímum og áttað sig á því að þeir mótist af sögulegu samhengi,	lesið og skilið texta frá fyrri tímum, áttað sig á því að þeir mótist af sögulegu samhengi og borið saman við eigin samtíð,
Ljóð	áttað sig á grunn-einkennum ljóða og unnið með innihald þeirra.	notað einföld bókmenntahugtök í umræðu og vinnu með innihald og einkenni ljóða frá ólíkum tímum.	notað algeng bókmenntahugtök í umfjöllun um bundið mál og óbundið og lesið og túlkað fjölbreytt ljóð frá ýmsum tímum.

Ritun.

Yfirheiti	Við lok 4. bekkjar getur nemandi:	Við lok 7. bekkjar getur nemandi:	Við lok 10. bekkjar getur nemandi:
Skrift og frágangur	dregið rétt til stafs, skrifað skýrt og læsilega og á lyklaborð,	miðlað texta í gegnum sjálfvirka og læsilega skrift og fyrirhafnarlausan innslátt á lyklaborð og gengið frá texta samkvæmt fyrirmælum,	haft vald á ólíkum leiðum til að miðla rituðu máli og getur valið þá leið sem hentar tilgangi og lesendum,
Uppbygging texta	búið til setningar og málsgreinar og notað til þess algengar samtengingar,	skrifað texta þar sem málsgreinar eru fjölbreyttar og texta er skipt upp í efnisgreinar,	skrifað texta þar sem efnisatriðum er skipað í röklegt samhengi, góður þráður er á milli efnisgreina og kaflaskipting er skýr,
Textategundir og málnotkun	skrifað ólíkar textategundir og skilur að hverjum texta er ætlað ákveðið hlutverk,	skipulagt og orðað texta á þann hátt sem hæfir tilefni, viðtakendum og birtingarformi,	beitt ríkulegu tungutaki, fjölbreyttum orðaforða og málsniði í texta eftir því hver tilgangur skrifanna er, fyrir hvaða viðtakendur er skrifað og hvaða birtingarform er valið,
Tjáning í texta	sett fram eigin hugmynd í texta, metið og lagfært með eða án hjálpargagna,	tjáð hugmyndir sínar, reynslu og sköpun í texta, metið, mótað og endurskrifað með hliðsjón af hjálpargögnum,	samið fjölbreyttan texta til að tjá hugmyndir, skoðanir, reynslu og sköpunarkraft, metið og endurbætt með hliðsjón af gagnrýni og hjálpargögnum,

Stafsetning og greinarmerkja setning	beitt einföldum stafsetningarreglum og einföldum reglum við greinarmerkja-setningu.	beitt algengum atriðum stafsetningar og greinarmerkja-setningar og notað tiltæk hjálpargögn við hæfi.	beitt helstu atriðum stafsetningar og greinarmerkja-setningar og notað til þess reglur um réttitun og önnur hjálpartæki.
--------------------------------------	---	---	--

Mál og málnotkun.

Yfirheiti	Við lok 4. bekkjar getur nemandi:	Við lok 7. bekkjar getur nemandi:	Við lok 10. bekkjar getur nemandi:
Einkenni málsins	þekkt og rætt ýmis einkenni málsins,	beitt málfræðiþekkingu sinni í umræðu um ýmis einkenni málsins og málnotkun sína,	beitt málfræðiþekkingu sinni í umræðu um tungumálið, þróun og einkenni þess og nýtt hana í eigin málnotkun,
Fjölbreytt málnotkun	beitt töluðu máli og rituðu af nokkru öryggi og með orðaforða og málskilningi sem hæfir aldri,	notað góðan orðaforða í ræðu og riti og nýtt sér fjölbreytt málsnið við orðmyndun, tal og ritun,	áttað sig á fjölbreyttum tilbrigðum í orðaforða og málnotkun og beitt mismunandi málsniði eftir efni og tilefni í ræðu og riti,
Sköpunarkraftur	áttað sig á sköpunarmætti tungumálsins svo sem með því að ríma og fara í orðaleiki,	nýtt orðaforða sinn til að skapa ný orð og orðasambönd og notað þau í texta,	áttað sig á og beitt sköpunarmætti tungumálsins og nýtt það m.a. við ritun, tal, nýyrðasmíð, í orðaleikjum og skáldskap,
Orðflokkar	áttað sig á mismunandi hlutverki nafnorða,	áttað sig á hvernig orðaforðinn skiptist í sagnorð, fallorð og	áttað sig á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum

19.3 Matsviðmið fyrir íslensku við lok 10., 7. og 4. bekkjar.

Matsviðmið eru sett fram fyrir allar námsgreinar og námssvið við lok 4., 7. og 10. bekkjar og eru þau lýsing á hversu vel nemandi hefur skilgreinda hæfni á valdi sínu. Skólum ber að setja matsviðmið fyrir námsgreinar og námssvið annarra árganga og gera grein fyrir þeim í skólanámskrá.

Matsviðmið eru birt á A–D matskvarða. A lýsir framúrskarandi hæfni, B lýsir góðri hæfni, C sæmilegri hæfni og D hæfni sem nær ekki viðmiðum sem lýst er í C. Gera má ráð fyrir að þorri nemenda nái þeirri hæfni sem tilgreind er í B, hæfni náð, þar sem þau eru byggð á hæfniviðmiðum árgangsins.

A fá þeir sem sýna framúrskarandi hæfni og C þeir sem ekki standast fyllilega þær kröfur sem gerðar eru í B viðmiðum. Ekki eru sett viðmið fyrir D en sá vitnisburður er notaður þegar nemandi uppfyllir ekki kröfur sem gerðar eru í C viðmiðum. Skóli gerir þá sérstaka grein fyrir hæfni viðkomandi nemanda.

A–D matskvarða og matsviðmið er skólum skylt að nota við brautskráningu nemenda úr 10. bekk.

A–D matskvarða og matsviðmiðum við lok 4. og 7. bekkjar er ætlað að vera leiðbeinandi fyrir skóla og eru einungis sett fram til að styðja við námsmat við lok yngsta stigs og miðstigs.

Matsviðmið hvers námstímabils skulu byggð á hæfniviðmiðum og þeim námsmarkmiðum sem unnið hefur verið að. Mestu skiptir að meta í lok námstímabils það sem til var ætlast samkvæmt matsviðmiðunum.

Matsniðurstöður þurfa að byggja á traustum matsgögnum og fjölbreyttum námsmatsaðferðum til þess að nemendur, foreldrar og skóli fái sem gleggstar upplýsingar um stöðu þeirra.

10. bekkur.

A	Nemandi getur flutt mál sitt mjög skýrt og áheyrulega með viðeigandi talhraða, tónfalli og fasi og tjáð hugmyndir sínar og skoðanir með fjölbreyttum leiðum. Hlustað á talað mál og nýtt sér á sjálfstæðan hátt fjölbreytta hljóð- og myndmiðla til upplýsingar og afþreyingar, tekið gagnrýna afstöðu til þess sem þar er birt og miðlað innihaldi þess af öryggi. Lesið margvíslega texta af miklu öryggi og í mjög góðu flæði með aðferðum sem hæfa tilefni og aðstæðum. Lagt gott mat á og glöggvað sig mjög vel á tengslum efnisatriða og beitt rikulegum orðaforða, þekkingu og reynslu af sjálfstæði til að mynda samhengi. Lesið, túlkað, metið og fjallað af öryggi um fjölbreyttar bókmenntir og beitt hugtökum í bókmenntafræði í greinandi umfjöllun um þær. Lesið af öryggi og góðum skilningi texta frá fyrri tímum, áttað sig á sögulegu samhengi þeirra og borið saman við eigin samtíð á sjálfstæðan hátt. Lesið og fjallað um fjölbreytt ljóð frá ýmsum tímum á gagnrýninn hátt. Beitt af öryggi góðum vinnubrögðum við ritun og hefur gott vald á margvíslegum ólíkum leiðum til að miðla rituðu máli. Skipað efnisatriðum í mjög gott samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar á mjög skýran hátt og valið af sjálfstæði textategund sem hæfir viðkomandi verki, m.a. í skapandi ritun. Beitt stafsetningu og greinarmerkjasetningu af öryggi. Beitt mjög vel og af öryggi þekkingu sinni á málfræði í umræðu um tungumálið, einkenni þess og margbreytileika og beitt því á fjölbreyttan og skapandi hátt í ræðu og riti. Áttað sig mjög vel á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og gert sér góða grein fyrir hlutverki þeirra. Nýtt sér af sjálfstæði fjölbreytt hjálpartæki til að styðja við málnotkun sína.
B	Nemandi getur flutt mál sitt skýrt og áheyrulega með viðeigandi talhraða, tónfalli og fasi og tjáð hugmyndir sínar og skoðanir með fjölbreyttum leiðum. Hlustað á talað mál og nýtt sér fjölbreytta hljóð- og myndmiðla til upplýsingar og afþreyingar, tekið afstöðu til þess sem þar er birt og miðlað innihaldi þess. Lesið margvíslega texta af öryggi og í góðu flæði með aðferðum sem hæfa tilefni og aðstæðum. Lagt mat á og glöggvað sig á tengslum efnisatriða og beitt rikulegum orðaforða, þekkingu og reynslu til að mynda samhengi. Lesið, túlkað, metið og fjallað um fjölbreyttar bókmenntir og beitt algengum hugtökum í bókmenntafræði í umfjöllun um þær. Lesið og skilið texta frá fyrri tímum, áttað sig á sögulegu samhengi þeirra og borið saman við eigin samtíð. Lesið og fjallað um fjölbreytt ljóð frá ýmsum tímum. Beitt skipulegum og góðum vinnubrögðum við ritun og hefur á valdi sínu ólíkar leiðir til að miðla rituðu máli. Skipað efnisatriðum í samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar á skýran hátt og valið textategund og málsmátt sem hæfir viðkomandi verki, m.a. í skapandi ritun. Beitt stafsetningu og greinarmerkjasetningu af nokkru öryggi.

	Beitt þekkingu sinni á málfræði í umræðu um tungumálið, einkenni þess og margbreytileika og beitt því á fjölbreyttan hátt í ræðu og riti. Áttað sig á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og gert sér grein fyrir hlutverki þeirra. Nýtt sér fjölbreytt hjálpartæki til að styðja við málnotkun sína.
C	Nemandi getur flutt mál sitt nokkuð skýrt og áheyrilega með viðeigandi talhraða, tónfalli og fasi og tjáð hugmyndir sínar og skoðanir að einhverju leyti. Hlustað á talað mál og nýtt sér hljóð- og myndmiðla til upplýsingar og afþreyingar, greint frá skoðun sinni á því sem þar er birt og miðlað innihaldi þess sæmilega. Lesið margvíslega texta af nokkru öryggi og í sæmilegu flæði með aðferðum sem hæfa tilefni og aðstæðum. Að einhverju leyti lagt mat á og glöggvað sig á tengslum efnisatriða og beitt orðaforða, þekkingu og reynslu til að mynda samhengi. Lesið og fjallað um fjölbreyttar bókmenntir, túlkað þær og metið að einhverju leyti og beitt einföldum hugtökum í bókmenntafræði í umfjöllun um þær. Lesið og skilið með sæmilegu móti texta frá fyrri tímum, áttað sig að nokkru leyti á sögulegu samhengi þeirra og borið saman við eigin samtíð. Lesið ljóð og fjallað um þau. Beitt að vissu marki góðum vinnubrögðum við ritun og hefur sæmilegt vald á ólíkum leiðum til að miðla rituðu máli. Skipað efnisatriðum í sæmilegt samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar á nokkuð skýran hátt og valið textategund sem hæfir viðkomandi verki, m.a. í skapandi ritun. Beitt stafsetningu og greinarmerkjasetningu að nokkru leyti. Beitt sæmilega þekkingu sinni á málfræði í umræðu um tungumálið, einkenni þess og margbreytileika og beitt því á nokkuð fjölbreyttan hátt í ræðu og riti. Áttað sig að nokkru leyti á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og gert sér að einhverju leyti grein fyrir hlutverki þeirra. Nýtt sér hjálpartæki til að styðja við málnotkun sína.

7. bekkur.

A	Nemandi getur lesið og flutt mál sitt mjög skýrt og áheyrilega, af öryggi gert grein fyrir þekkingu sinni, reynslu og skoðunum frammi fyrir hópi. Hlustað af athygli á lesið og talað mál, beitt þekkingu sinni og reynslu á sjálfstæðan hátt til að skilja það og endursegja. Nýtt sér myndefni og stafrænt efni á skapandi og gagnrýnninn hátt. Lesið af öryggi texta við hæfi á nákvæman og sjálfvirkan hátt og valið við það ólíkar aðferðir við hæfi. Metið, túlkað og greint aðalatriði í lesnum texta mjög vel og beitt orðaforða og fyrri þekkingu af sjálfstæði til að mynda samhengi og skilning. Lesið af öryggi ýmsar bókmenntir, unnið sjálfstætt með efni þeirra og beitt grunnhugtökum bókmenntafræði við umfjöllun um þær. Lesið einfalda texta frá fyrri tímum og áttað sig á sögulegu samhengi þeirra. Lesið, unnið með og rætt ljóð frá ólíkum tímum, innihald þeirra og einkenni af öryggi. Valið og ritað af sjálfstæði ólíkar tegundir texta út frá tilefni þar sem vandlega er hugað að framsetningu og uppbyggingu. Beitt algengum reglum um stafsetningu og greinarmerkjasetningu af öryggi. Notað mjög góðan orðaforða og málfræðikunnáttu sína í gagnrýnni umræðu um málið og nýtt mjög vel í fjölbreyttri málnotkun í ræðu og riti. Greint af öryggi helstu einkenni og hlutverk nokkurra orðflokka og nýtt sér af sjálfstæði ýmsa gagnabrunna til stuðnings við málnotkun sína.
---	--

B	Nemandi getur lesið og flutt mál sitt skýrt og áheyrilega, gert grein fyrir þekkingu sinni, reynslu og skoðunum frammi fyrir hópi. Hlustað af athygli á lesið og talað mál, beitt reynslu sinni og þekkingu til að skilja það og endursegja. Nýtt sér myndefni og stafrænt efni á gagnrýnninn hátt. Lesið texta við hæfi á nákvæman og sjálfvirkan hátt og beitt við það ólíkum aðferðum. Metið, túlkað og greint aðalatriði í lesnum texta og beitt orðaforða og fyrri þekkingu til að mynda samhengi og skilning. Lesið ýmsar bókmenntir, unnið með efni þeirra og beitt grunnhugtökum bókmenntafræði við umfjöllun um þær. Lesið einfalda texta frá fyrri tímum og áttað sig á sögulegu samhengi þeirra. Lesið, unnið með og rætt ljóð frá ólíkum tímum, innihald þeirra og einkenni. Valið og ritað ólíkar tegundir texta út frá tilefni þar sem hugað er að framsetningu og uppbyggingu. Beitt algengum reglum um stafsetningu og greinarmerkjasetningu. Notað góðan orðaforða og málfræðikunnáttu sína í umræðu um málið og nýtt í fjölbreyttri málnotkun í ræðu og riti. Greint helstu einkenni og hlutverk nokkurra orðflokka og nýtt sér ýmsa gagnabrunna til stuðnings við málnotkun sína.
C	Nemandi getur lesið og flutt mál sitt nokkuð skýrt og áheyrilega, gert sæmilega grein fyrir þekkingu sinni, reynslu og skoðunum frammi fyrir hópi. Hlustað á lesið og talað mál, skilið það að bestu og endursagt. Nýtt sér myndefni og stafrænt efni að einhverju leyti á gagnrýnninn hátt. Lesið texta við hæfi á nokkuð nákvæman og sjálfvirkan hátt og beitt við það ólíkum aðferðum. Metið, túlkað og greint aðalatriði í lesnum texta að einhverju leyti og beitt orðaforða og fyrri þekkingu til að mynda sæmilegt samhengi og skilning. Lesið ýmsar bókmenntir, unnið sæmilega með efni þeirra og beitt nokkrum grunnhugtökum bókmenntafræði við umfjöllun um þær. Lesið með stuðningi einfalda texta frá fyrri tímum og áttað sig að einhverju leyti á sögulegu samhengi þeirra. Lesið, unnið með og rætt lítilliga ljóð frá ólíkum tímum, innihald þeirra og einkenni. Valið og ritað með sæmilegum hætti ólíkar tegundir texta út frá tilefni þar sem að einhverju leyti er hugað að framsetningu og uppbyggingu. Beitt nokkrum reglum um stafsetningu og greinarmerkjasetningu. Notað sæmilega orðaforða og málfræðikunnáttu sína í umræðu um málið og nýtt að nokkru leyti í málnotkun í ræðu og riti. Greint nokkur einkenni og hlutverk helstu orðflokka og nýtt sér að einhverju leyti ýmsa gagnabrunna til stuðnings við málnotkun sína.

4. bekkur.

A	Nemandi getur beitt mjög skýrum og áheyrilegum framburði, tjáð sig af öryggi frammi fyrir hópi og staðið fyrir máli sínu. Hlustað af athygli á lesið og talað mál og greint frá upplifun sinni. Nýtt sér efni á stafrænu formi af sjálfstæði og endursagt efni þess af öryggi. Beitt af sjálfstæði aðferðum við lestur svo hann verði lipur og skýr. Lesið fjölbreytta texta, fjallað um innihald þeirra og beitt orðaforða af öryggi við að skilja þá út frá samhengi. Þekkt mjög vel nokkur form bókmenntatexta og beitt af öryggi einföldum bókmenntahugtökum í vinnu með þá. Lesið með góðum skilningi einfalda texta frá fyrri
---	---

	tímum og sett sig í spor persóna og lesenda þeirra. Lesið ljóð og unnið sjálfstætt með grunneinkenni og innihald þeirra. Beitt grunnþáttum í uppbyggingu texta og einföldum stafsetningarreglum af nokkru öryggi í ritun. Skrifað mjög vel ólíkar textategundir og samið lipran texta frá eigin brjósti. Þekkt og rætt af öryggi ýmis einkenni tungumálsins, áttað sig mjög vel á sköpunarmætti þess og getur leikið sér með það og margræðni þess. Gert sér góða grein fyrir hlutverki nokkurra orðflokka og notagildi þess að raða í stafrófsröð.
B	Nemandi getur beitt skýrum og áheyrilegum framburði, tjáð sig frammi fyrir hópi og staðið fyrir máli sínu. Hlustað af athygli á lesið og talað mál og greint frá upplifun sinni. Nýtt sér og endursagt efni á stafrænu formi. Beitt aðferðum við lestur svo hann verði lipur og skýr. Lesið fjölbreytta, einfalda texta, fjallað um innihald þeirra og beitt orðaforða við að skilja þá út frá samhengi. Þekkt nokkur form bókmenntatexta og beitt einföldum bókmenntahugtökum í vinnu með þá. Lesið einfalda texta frá fyrri tímum og sett sig í spor persóna og lesenda þeirra. Lesið ljóð og unnið með grunneinkenni og innihald þeirra. Beitt grunnþáttum í uppbyggingu texta og einföldum stafsetningarreglum í ritun. Skrifað ólíkar textategundir eftir hlutverki texta og samið texta frá eigin brjósti. Þekkt og rætt ýmis einkenni tungumálsins, áttað sig á sköpunarmætti þess og getur leikið sér með það og margræðni þess. Gert sér grein fyrir hlutverki nokkurra orðflokka og notagildi þess að raða í stafrófsröð.
C	Nemandi getur beitt nokkuð áheyrilegum framburði, tjáð sig að nokkru marki frammi fyrir hópi og rætt um skoðanir sínar. Hlustað á lesið og talað mál og að einhverju leyti gert grein fyrir upplifun sinni. Nýtt sér efni á stafrænu formi undir leiðsögn og gert nokkra grein fyrir innihaldi þess. Beitt aðferðum við lestur svo hann verði nokkuð lipur og skýr. Lesið einfalda texta og náð merkingu þeirra og að einhverju leyti beitt orðaforða við að skilja þá út frá samhengi. Greint frá nokkrum formum bókmenntatexta og að einhverju leyti beitt einföldum bókmenntahugtökum í vinnu með þá. Með stuðningi lesið einfalda texta frá fyrri tímum og sett sig í spor persóna og lesenda þeirra. Lesið ljóð og unnið með einföld grunneinkenni og innihald þeirra. Beitt grunnþáttum í uppbyggingu texta og einföldum stafsetningarreglum að einhverju leyti í ritun. Skrifað sæmilega ólíkar textategundir eftir hlutverki texta og samið texta frá eigin brjósti. Kannast við ýmis einkenni tungumálsins, áttað sig að nokkru leyti á sköpunarmætti þess og getur leikið sér með það og margræðni þess. Gert sér sæmilega grein fyrir hlutverki nokkurra orðflokka og notagildi þess að raða í stafrófsröð.

19.4 Íslenska sem annað tungumál.

Íslenska sem annað tungumál er ætluð nemendum sem eru að ná tökum á íslensku og eiga ekki íslensku að móðurmáli. Markmið með kennslunni eru að nemendur tileinki sér og læri íslensku þannig að þeir geti stundað alhliða nám í íslensku skólastarfi með jafnöldrum og tekið virkan þátt í samfélaginu. Gera má ráð fyrir að nemendur fylgi hæfniviðmiðum í íslensku sem öðru tungumáli í tvö til fjögur ár. Eftir það fylgja þeir aðalnámskrá í íslensku samkvæmt aldurstengdum viðmiðum.

Ábyrgð á íslenskunáminu hvílir á skólastjórnendum, umsjónarkennurum, íslenskukennurum og kennurum allra námssviða sem þurfa að vinna saman til að námið verði markvisst. Eins er brýnt að allt starfsfólk sem kemur að námi eða frístundastarfi nemendanna sé upplýst um hæfni þeirra í íslensku og taki þátt í að styðja við námið. Foreldrar bera ábyrgð á að styðja við íslenskunám barna sinna og að rækta og þróa eigið móðurmál til að stuðla að virku fjöltyngi.

Hópur nemenda sem stundar nám í íslenskum skólum og lærir íslensku sem annað tungumál er fjölbreyttur. Ýmislegt getur haft áhrif á íslenskunámið sem nauðsynlegt er að taka mið af: Bakgrunnur hópsins er ólíkur, móðurmál eru mismunandi og reynsla af fyrri skólagöngu mismikil. Menningarbakgrunnur nemendanna er fjölbreyttur og hver einstaklingur hefur sinn sérstaka persónuleika, áhuga-svið, þekkingu og námsgetu. Aðrir þættir sem geta skipt máli eru tilfinningaleg líðan, stuðningur heimilis, væntingar, áhugahvöt og hversu mikið nemandi leggur sig fram.

Kanna skal námslega stöðu nemenda meðal annars á sterkasta tungumáli hans. Námsáætlun nemandans byggir á því mati að höfðu samráði við foreldra. Nemendur sem hafa náð færni í móðurmáli og öðrum tungumálum skulu hvattir og þeim gefin tækifæri til að tengja málin við íslensku og byggja á hæfni sem þeir hafa öðlast í gegnum önnur tungumál, bæði færni og þekkingu.

Börn geta lært fleiri en eitt tungumál samtímis eða hvert á eftir öðru en til þess að ná færni í tungumálunum þurfa þau að fá góðan stuðning og málörvun. Þau þurfa að fá ríkuleg tækifæri til að efla íslenskufærni sína, ekki eingöngu í skólastarfi heldur líka í frístundum, félagsstarfi og samfélaginu almennt. Grundvallaratriði er að nemendurnir verði virkir málnotendur á íslenska tungu. Það felur í sér að þeir öðlist ekki eingöngu færni í að skilja talað og ritað mál heldur einnig að þeir geti tekið þátt í umræðum sem tengjast viðfangsefni námsins og efla stöðugt ritunarfærni sína á þann hátt sem nám gerir kröfur um á hverju stigi. Kennsluhættir og námsmat skal vera fjölbreytt og taka mið af öllum hæfniviðmiðum á öllum sviðum íslensku sem annars tungumáls.

Mikilvægt er að foreldrar séu reglulega upplýstir um stöðu og framfarir barna sinna og þarfir þeirra fyrir stuðning við námið. Hér er átt við bæði þann stuðning sem skólinn veitir og þann stuðning sem foreldrar geta veitt börnum sínum við námið og félagslega virkni þeirra. Einnig er mikilvægt að foreldrar fái tækifæri til að upplýsa skólann um þarfir, menningu og stöðu barnsins.

Við lok grunnskóla skal gefa nemendum loka-einkunn í íslensku sem öðru tungumáli ef þeir hafa fylgt viðmiðum um hæfni samkvæmt hæfnirömmum íslensku sem annars tungumáls allt til loka grunnskóla. Á því mati skal áframhaldandi nám byggja. Þó ber að hafa í huga að nemendur þurfa markvissa kennslu og stuðning þegar þeir byrja að fylgja aldurstengdum viðmiðum í íslensku.

Hæfnirammar.

Hæfnirammarnir eru þrepaskiptir og lýsa stigvaxandi hæfni nemenda í íslensku sem öðru tungumáli. Römmunum er ætlað að lýsa hæfni sem krafist er í notkun íslensku á öllum sviðum tungumálanáms. Hæfnirammarnir miða ekki við aldur nemandans heldur stöðu hans í íslensku. Þó má gera ráð fyrir að yngri nemendur fylgi viðmiðum í íslensku sem öðru tungumáli í skemmri tíma en þeir eldri.

Forstigi er fyrir nemendur með litla sem enga þekkingu á íslensku tungumáli, þá sem eru ólæsir í móðurmáli sínu, þekkja ekki latneskt stafróf eða þurfa sérstaka þjálfun í íslenskum málhljóðum og að tengja þau við rittáknin. Áherslan er á lestur og íslenskt hljóðkerfi á þessu stigi. Þær hæfnilýsingar sem eiga við forstigi eru þau viðmið sem unnið skal að. Að loknu forstigi er miðað við að nemendur nái hæfni sem lýst er á 1. stigi að því gefnu að hæfniviðmiðum forstigs sé náð.

1. stig er fyrir nemendur sem teljast byrjendur í íslensku en eru vel læsir í móðurmáli, þekkja latneskt letur og eiga auðvelt með að tileinka sér íslensk málhljóð og íslensk rittákn. Áhersla er á grunnorðaförða, grunnþekkingu í íslenskri málfræði, einfaldar ritunaræfingar, mikinn lestur og hlustun auk markvissrar talþjálfunar í almennu, daglegu tali.

2. stig. Hér eru nemendur orðnir nokkuð færir í munnlegri tjáningu og hafa daglegan orðaförða nokkurn veginn á valdi sínu. Mikil orðaförðasöfnun á sér stað á þessu stigi og málfræðinotkun eflist

samhliða. Kröfur um hæfni í rituðu máli aukast og áhersla er lögð á námsorðaförða eftir því sem kostur er. Nemendur fylgja aðlöguðum námsáætlunum í öllum bóklegum greinum.

3. stig. Hér eru nemendur komnir með góðan grunn í íslensku og geta einbeitt sér að því að safna orðaförða og þróa færni sína í námstengdri málnotkun á breiðum grunni á öllum hæfnisviðum. Þegar nemendur hafa náð þeirri hæfni sem lýst er á þriðja stigi eiga þeir að geta fylgt almennum aldurstengdum viðmiðum og námsáætlunum í öllum bóklegum greinum en með stuðningi ef þarf.

19.5 Hæfniviðmið fyrir íslensku sem annað tungumál.

Skilningur og hlustun.

Forstig, nemandi:

- Skilur einfalt daglegt mál sem varðar hann sjálfan ef talað er hægt og skýrt, s.s. einfaldar spurningar og svör.
- Skilur mjög einfaldar leiðbeiningar með stuðningi mynda, látbragðs o.fl.
- Greinir einstök orð og tölustafi sem kenndir hafa verið í einföldu hljóð- og myndefni.
- Skilur grunnorðaförða, orð á 1. þrepi: orð yfir hluti, fólk og dýr, tölustafi og daglegar athafnir í nánasta umhverfi, í skólanum, frístundinni og heima.

1. stig, nemandi:	2. stig, nemandi:	3. stig, nemandi:
• Skilur einfalt daglegt mál sem varðar hann sjálfan, skólann, fjölskylduna og áhugamál ef talað er hægt og skýrt. • Skilur að nokkru leyti leiðbeiningar og það mál sem notað er í kennslustofunni ef talað er hægt. • Fylgir meginþræði og greinir upplýsingar í einföldum, kunnuglegum frásögnum með sjónrænum stuðningi og orðaförða sem hefur verið kenndur. • Skilur grunnorðaförða, orð á 1. þrepi: orð yfir hluti, fólk og dýr, tölustafi og daglegar athafnir í nánasta umhverfi, í skólanum, frístundinni og heima.	• Skilur dagleg samtöl, og umræður sem tengjast kunnuglegum aðstæðum einkum ef talað er skýrt. • Skilur nákvæmar leiðbeiningar og fyrirmæli tengd námsgreinum. • Skilur helstu atriði í kynningum, fræðslu og útskýringum með sjónrænum stoðum og skýrum dæmum. • Hefur öðlast grunnskilning á mikilvægum orðaförða námsgreina, þ.e. orðaförða á 2. og 3. þrepi (t.d. í náttúru- og samfélagsgreinum).	• Skilur nokkuð auðveldlega daglegar samræður í tengslum við áhugasvið og annað í kunnuglegu umhverfi. • Skilur megininntak í umræðum og fræðslu um viðfangsefni ýmissa námsgreina. • Skilur megininntak kynninga og fræðslu í ýmsum námsgreinum og efni í fjölmiðlum sem höfðar til hans og er á skýru máli. • Er kominn með nokkuð góða þekkingu á námsorðaförða á 2. og 3. þrepi, til skilnings sem samsvarar aldri barnsins og því sem gera má ráð fyrir að jafnaldrar hafi þekkingu á.

Skilningur og lestur.

Forstig, nemandi:

- Tengir íslensk málhljóð við rittákn þeirra. Byrjar að þjálf sig í umskráningu og nær byrjunarfærni í lesfimi.

- Getur lesið og skilið einföld orð og einfaldar lykilsetningar sem honum hafa verið kenndar og eru algengar eða eru studdar myndefni.
- Nýtir sér myndir og tákn til að skilja og skýra merkingu orða.
- Getur lesið mjög einfalda texta með stuðningi t.d. mynda.

1. stig, nemandi:	2. stig, nemandi:	3. stig, nemandi:
• Þekkir íslenska stafrófið og íslensku málhljóðin. • Getur lesið og skilið einföld orð og setningar sem hafa verið kenndar. • Nýtir sér myndir og tákn til að skilja og skýra merkingu orða. • Getur lesið og skilið einfalda texta af nokkurri lipurð.	• Getur lesið og skilið texta almenns eðlis með orðaforða sem kemur oft fyrir í námi í skólanum. • Getur lesið og skilið texta úr námsefni með stuðningi lykilhugtaka, orðalista, mynda og annarra hjálpargagna. • Getur getið sér til um merkingu einstakra orða út frá samhengi og áætlað merkingu setninga, ef hann þekkir efnið sem um ræðir. • Getur fylgt söguþræði í stuttum sögum og frásögnum á einföldu máli.	• Getur fylgt meginhugmynd og rökum í texta almenns eðlis og getið sér til um merkingu orða út frá samhengi texta. • Getur lesið texta námsbókanna með viðeigandi stuðningi (orðalista, orðabóka og mynda). • Getur fundið lykilupplýsingar í texta og safnað upplýsingum úr ýmsum textahlutum til að leysa verkefni. • Getur lesið einfaldar skáldsögur í fullri lengd.

Tjáning og talað mál, samskipti og frásögn.

Forstig, nemandi:

- Getur, með stuðningi, tekið þátt í einföldum samræðum er varða hann sjálfan, sé talað hægt og skýrt, endurtekið og umorðað eftir þörfum.
- Getur beðið um aðstoð á einfaldan hátt og spurt einfaldra spurninga.
- Getur kynnt sig, heilsað, kvatt og þakkað fyrir sig.
- Kann grunnorðaforða, orð á 1. þrepi: getur nefnt orð yfir hluti, liti, fólk, daga, tölur og dýr og einfaldar setningar um daglegar athafnir í nánasta umhverfi, í skólanum, frístundinni og heima.
- Getur á einfaldan hátt tjáð hvað honum líkar eða líkar ekki og sagt frá líðan sinni.
- Getur stafað nafnið sitt og gefið upp símanúmer.

1. stig, nemandi: • Getur, með stuðningi, tekið þátt í einföldum samræðum er varða hann sjálfan, sé talað hægt og skýrt, endurtekið og umorðað eftir þörfum. • Getur beðið um aðstoð á einfaldan hátt og spurt einfaldra spurninga. • Getur kynnt sig, heilsað, kvatt og þakkað fyrir sig. • Kann grunnorðaförða, orð á 1. þrepi: getur nefnt orð yfir hluti, liti, fólk, daga, tölur og dýr og einfaldar setningar um daglegar athafnir í nánasta umhverfi, í skólanum, frístundinni og heima. • Getur á einfaldan hátt tjáð hvað honum líkar eða líkar ekki og sagt frá liðan sinni. • Getur með takmörkuðum orðaförða lýst hlut eða mynd með því að hafa undirbúið sig fyrir fram.	2. stig, nemandi: • Getur tekið þátt í flestum daglegum samtölum án mikils stuðnings. • Getur spurt einfaldra spurninga og nýtt til þess orð og setningar úr námsefninu og átt samskipti við samnemendur um námsefnið. • Getur sagt frá áætlunum, venjum, daglegum athöfnum, liðnum atburðum og persónulegri reynslu. • Getur flutt undirbúna kynningu um efni sem hann þekkir vel og svarað spurningum áheyrenda en gæti þurft að biðja um endurtekningu. • Getur auðveldlega tjáð sig um það sem honum líkar eða mislíkar • Getur lýst fólki, stöðum og hlutum á einfaldan hátt.	3. stig, nemandi: • Getur tekið þátt í tiltölulega löngum samtölum um efni sem er til umræðu ef viðmælandi gerir sér far um að sýna skilning og koma til móts við nemandann. • Getur tekið þátt í umræðum um viðfangsefni hinna ýmsu námsgreina. • Getur tekið þátt í samræðum um áhugamál og frístundir í raun- og netheimum, tjáð skoðanir og rökstutt þær. • Getur útbúið og flutt kynningu á efni sem hann þekkir og svarað spurningum ef þær eru orðaðar skýrt. • Getur að mestu tjáð skoðanir sínar á skýran hátt. • Getur sagt í smáatriðum frá atburðum, viðbrögðum við þeim og lýst reynslu.
--	---	--

Tjáning og ritun.

Forstig, nemandi:

- Getur skrifað íslenska stafrófið eftir fyrirmynd.
- Þekkir íslenska ritátt.
- Getur afritað orð og setningar.
- Getur skrifað einföld orð og einfaldar setningar sem hann hefur lært.
- Getur skrifað nafnið sitt.
- Getur teiknað röð mynda og með aðstoð skrifað stök orð eða setningar til að lýsa því sem er að gerast á myndunum (t.d. einföld dagbók).

1. stig, nemandi: • Getur skrifað stök orð og einfaldar setningar um sjálfan sig. • Getur skrifað nafn sitt, heimilisfang og nafn skólans. • Getur skrifað orð og orðasambönd til að lýsa hversdagslegum hlutum (t.d. lit eða stærð). • Getur skrifað einfaldar setningar til að lýsa atburðum í myndasögu. • Getur fært dagbók sem lýsir daglegum athöfnum, fólki og stöðum í stuttum setningum. • Hefur grunnþekkingu á íslenskri málfræði og beitir henni í ritun.	2. stig, nemandi: • Getur skrifað einfalda texta sem tengjast daglegum athöfnum, persónulegum högum, líðan, áhugamálum og viðhorfum með stuðningi hjálpargagna. • Getur skrifað stuttar lýsingar á atburðum, fyrri viðfangsefnum og reynslu. • Getur svarað spurningum tengdum náminu skriflega með viðeigandi stuðningi orðalista og lykilorðavinnu. • Getur búið til stutta kynningu í skýrslu eða á veggspjaldi um efni tengt náminu með myndum og stuttum textum. • Getur skrifað stuttar, einfaldar frásagnir, t.d. inngang að sögu eða framhald af sögu með stuðningi hjálpargagna. • Hefur grunnþekkingu í íslenskri málfræði og beitir henni í ritun.	3. stig, nemandi: • Getur skrifað samfelldan texta um margvísleg efni og tengt efnisgreinar í línulega, rökrétta heild með viðeigandi tengi-orðum, (þótt textinn sé ekki málfræðilega réttur). • Getur skrifað óformlegan og formlegan texta t.d. á samfélagsmiðlum. Getur hagað orðum sínum með lesanda í huga og í samræmi við inntak og tilgang. • Getur tjáð skriflega skoðun sína á námsefni, kvikmyndum, bókum eða sjónvarpsþáttum með viðeigandi orðaforða. • Getur skrifað námsritgerðir og notar námsorðaforða með viðeigandi stuðningi orðalista og orðabóka. • Getur gert grein fyrir reynslu, lýst tilfinningum og viðbrögðum í samfelldum texta. Getur skrifað samfellda sögu, með upphafi, atburðarás og sögulokum. • Hefur öðlast breiðan grunn í íslenskri málfræði og beitir henni í ritun.
--	--	---

19.6 Matsviðmið fyrir íslensku sem annað tungumál.

Þar sem nemendur í íslensku sem öðru tungumáli eru á ýmsum aldri þegar þeir hefja skólagöngu sína á Íslandi og þar með nám í íslensku sem öðru tungumáli eru ekki gerð aldurstengd matsviðmið í íslensku sem öðru tungumáli við lok grunnskóla. Í staðinn skal ákvarða hæfnistig nemanda við lok grunnskóla og meta stöðu hans eftir matsviðmiðum sem eiga við viðkomandi hæfnistig. Nota skal viðeigandi ramma og gefa nemanda einkunn fyrir frammistöðu á því hæfnistigi sem hann hefur verið staðsettur á með eftirfarandi einkunnaskala í huga:

- A: Nemandi sýnir framúrskarandi hæfni og frammistöðu.
- B: Nemandi sýnir góða hæfni og frammistöðu.
- C: Nemandi sýnir sæmilega hæfni og frammistöðu.
- D: Hæfni og frammistöðu er ábótavant.

Skilningur: Hlustun – Nemandi getur:

A	Forstigi. Skilið vel einfalt daglegt mál sem varðar hann sjálfan ef talað er hægt og skýrt. Greint stök máhljóð, orð og tölustafi sem kenndir hafa verið í einföldu hljóð- og myndefni á auðveldan hátt. 1. stig. Skilið mjög vel einfalt daglegt mál sem varðar hann sjálfan ef talað er hægt og skýrt. Fylgt auðveldlega meginþræði í einföldum frásögnum um kunnugleg efni sem studd eru með sjónrænum gögnum. 2. stig. Skilið auðveldlega dagleg samtöl og umræður, sem tengjast kunnuglegum aðstæðum einkum ef talað er skýrt. Skilið námstengd viðfangsefni, með stuðningi. 3. stig. Skilið auðveldlega daglegar samræður, umræður og fræðslu um almenn efni í kunnuglegu umhverfi. Skilið auðveldlega megininntak í umræðum og fræðslu um viðfangsefni ýmissa námsgreina.
B	Forstigi. Skilið að mestu leyti einfalt daglegt mál sem varðar hann sjálfan ef talað er hægt og skýrt. Greint stök máhljóð, orð og tölustafi sem kenndir hafa verið í einföldu hljóð- og myndefni. 1. stig. Skilið nokkuð vel einfalt daglegt mál sem varðar hann sjálfan ef talað er hægt og skýrt. Fylgt meginþræði í einföldum frásögnum um kunnugleg efni sem studd eru með sjónrænum gögnum. 2. stig. Skilið vel dagleg samtöl og umræður, sem tengjast kunnuglegum aðstæðum einkum ef talað er skýrt. Skilið námstengd viðfangsefni, með stuðningi. 3. stig. Skilið nokkuð auðveldlega daglegar samræður, umræður og fræðslu um almenn efni í kunnuglegu umhverfi. Skilið nokkuð auðveldlega megininntak í umræðum og fræðslu um viðfangsefni ýmissa námsgreina.
C	Forstigi. Skilið að nokkru leyti einfalt daglegt mál sem varðar hann sjálfan ef talað er mjög hægt og skýrt. Greint að einhverju leyti stök máhljóð, orð og tölustafi sem kenndir hafa verið í einföldu hljóð- og myndefni. 1. stig. Skilið að mestu leyti einfalt daglegt mál sem varðar hann sjálfan ef talað er hægt og skýrt. Fylgt meginþræði í einföldum frásögnum um kunnugleg efni sem studd eru með sjónrænum gögnum. 2. stig. Skilið nokkuð vel dagleg samtöl og umræður, sem tengjast kunnuglegum aðstæðum einkum ef talað er mjög skýrt. Skilið námstengd viðfangsefni, með miklum stuðningi. 3. stig. Skilið að mestu daglegar samræður, umræður og fræðslu um almenn efni í kunnuglegu umhverfi. Skilið að mestu megininntak í umræðum og fræðslu um viðfangsefni ýmissa námsgreina.

Skilningur: Lestur – Nemandi getur:

A	Forstigi. Sýnt fram á að hafa náð tökum á tengslum bókstafa og hljóða og lesáttinni, kominn með umskráningarfærni. Lesið og skilið einföld orð og einfaldar lykilsetningar sem honum hafa verið kenndar og eru algengar eða eru studdar myndefni. Lesið orð sem hann hefur ekki lært áður. Getið sér til um merkingu orðs út frá mynd eða tákni. 1. stig. Lesið eða farið með íslenska stafrófið og íslensku máhljóðin af mikilli lipurð. Lesið og skilið einföld orð og setningar sem hafa verið kenndar. Lesið og skilið einfalda texta af mikilli lipurð. Getið sér auðveldlega til um merkingu orðs út frá mynd eða tákni. 2. stig. Lesið og skilið auðlesna texta almenns eðlis auðveldlega. Lesið og skilið texta úr námsefni með stuðningi lykilhugtaka, orðalista og annarra hjálpargagna. Fylgt söguþræði í sögum á einföldu máli án mikils stuðnings.
---	---

	3. stig. Fylgt auðveldlega meginhugmynd og rökum í texta almenns eðlis og getið sér til um merkingu orða út frá samhengi texta. Lesið texta námsbókanna með viðeigandi stuðningi (orðalista, orðabóka og mynda). Lesið og skilið (einfaldar) skáldsögur í fullri lengd.
B	Forstig. Áttað sig á tengslum bókstafa og hljóða og lesáttinni, kominn af stað í umskráningu. Lesið og skilið einföld orð og einfaldar lykilsetningar sem honum hafa verið kenndar og eru algengar eða eru studdar myndefni. Getið sér til um merkingu orðs út frá mynd eða tákni. 1. stig. Lesið eða farið með íslenska stafrófið og íslensku máhljóðin. Lesið og skilið einföld orð og setningar sem hafa verið kenndar. Lesið og skilið einfalda texta af nokkurri lipurð. Getið sér til um merkingu orðs út frá mynd eða tákni. 2. stig. Lesið og skilið auðlesna texta almenns eðlis. Lesið og skilið texta úr námsefni með stuðningi lykilhugtaka, orðalista og annarra hjálpargagna. Fylgt söguþræði í sögum á einföldu máli með stuðningi. 3. stig. Fylgt meginhugmynd og rökum í texta almenns eðlis og getið sér til um merkingu orða út frá samhengi texta. Lesið texta námsbókanna með viðeigandi stuðningi (orðalista, orðabóka og mynda). Lesið og skilið (einfaldar) skáldsögur í fullri lengd með stuðningi hjálpargagna.
C	Forstig. Áttað sig að mestu leyti á tengslum bókstafa og hljóða og lesáttinni, fyrsta stig umskráningar. Lesið og skilið einföld orð og einfaldar lykilsetningar sem honum hafa verið kenndar og eru algengar eða eru studdar myndefni. Getið sér til að einhverju leyti um merkingu orða út frá mynd eða tákni. 1. stig. Lesið eða farið með íslenska stafrófið að mestu leyti og áttað sig á íslenskum máhljóðum. Lesið og skilið einföld orð og setningar sem hafa verið kenndar. Lesið og skilið einfalda texta hægt og með stuðningi. Getið sér til, að einhverju leyti, um merkingu orðs út frá mynd eða tákni. 2. stig. Lesið og skilið að mestu auðlesna texta almenns eðlis. Lesið og skilið texta úr námsefni með stuðningi lykilhugtaka, orðalista og annarra hjálpargagna. Fylgt að mestu einföldum söguþræði í sögum á einföldu máli, með miklum stuðningi. 3. stig. Fylgt að mestu meginhugmynd og rökum í texta almenns eðlis og getið sér til um merkingu orða út frá samhengi texta. Lesið texta námsbókanna með miklum stuðningi (orðalista, orðabóka og mynda). Lesið og skilið (einfaldar) skáldsögur í fullri lengd með miklum stuðningi hjálpargagna.

Tjáning: Talað mál, samskipti og frásögn – Nemandi getur:

A	Forstig. Tekið nokkuð auðveldlega þátt í einföldum samræðum er varða hann sjálfan, sé talað hægt og skýrt, endurtekið og umorðað eftir þörfum. Svarað einföldum spurningum á nokkuð lipran hátt. Beðið um aðstoð á einfaldan hátt og spurt einfaldra spurninga. Getur hafið einfaldar samræður við kennara og börn. 1. stig. Tekið þátt í einföldum samræðum er varða hann sjálfan af nokkurri lipurð, sé talað hægt og skýrt, beðið um aðstoð og spurt einfaldra spurninga. Tjáð hvað honum líkar eða líkar ekki og sagt frá líðan sinni á einfaldan hátt. 2. stig. Tekið þátt í flestum daglegum samtölum án stuðnings. Spurt einfaldra spurninga og nýtt til þess orð og setningar úr námsefninu á lipran hátt. Sagt frá áætlunum, venjum, daglegum athöfnum, liðnum atburðum og persónulegri reynslu án stuðnings. Tjáð sig á lipran hátt um það sem honum líkar eða mislíkar. 3. stig. Tekið þátt í tiltölulega löngum samtölum um ýmis efni ef viðmælandi gerir sér far um að koma til móts við nemandann. Fylgst auðveldlega með samræðum og tjáð skoðanir
---	---

	sínar og skilning á námsefni í öllum námsgreinum. Flutt undirbúna kynningu um efni sem hann þekkir vel.
B	Forstígi. Tekið þátt í einföldum samræðum er varða hann sjálfan, sé talað hægt og skýrt, endurtekið og umorðað eftir þörfum. Svarað einföldum spurningum. Beðið um aðstoð á einfaldan hátt og spurt einfaldra spurninga. 1. stígi. Tekið auðveldlega þátt í einföldum samræðum er varða hann sjálfan, sé talað hægt og skýrt, beðið um aðstoð á einfaldan hátt og spurt einfaldra spurninga. Tjáð hvað honum líkar eða líkar ekki og sagt frá líðan sinni á nokkuð einfaldan hátt. 2. stígi. Tekið þátt í flestum daglegum samtölum án mikils stuðnings. Spurt einfaldra spurninga og nýtt til þess orð og setningar úr námsefninu án mikils stuðnings. Sagt frá áætlunum, venjum, daglegum athöfnum, liðnum atburðum og persónulegri reynslu án mikils stuðnings. Tjáð sig auðveldlega um það sem honum líkar eða mislíkar. 3. stígi. Tekið þátt í tiltölulega löngum samtölum um ýmis efni ef viðmælandi gerir sér far um að koma til móts við nemandann. Fylgst að mestu leyti með samræðum og tjáð skoðanir sínar og skilning á námsefni í öllum námsgreinum. Flutt einfalda undirbúna kynningu um efni sem hann þekkir vel.
C	Forstígi. Tekið að nokkru leyti þátt í einföldum samræðum er varða hann sjálfan, sé talað hægt og skýrt, endurtekið og umorðað eftir þörfum. Svarað mjög einföldum spurningum. Beðið um aðstoð á einfaldan hátt og spurt mjög einfaldra spurninga. 1. stígi. Tekið nokkuð auðveldlega þátt í einföldum samræðum er varða hann sjálfan, sé talað mjög hægt og skýrt, beðið um aðstoð á einfaldan hátt og spurt mjög einfaldra spurninga. Tjáð hvað honum líkar eða líkar ekki og sagt frá líðan sinni á mjög einfaldan hátt. 2. stígi. Tekið þátt í flestum daglegum samtölum með einhverjum stuðningi. Spurt einfaldra spurninga og nýtt til þess orð og setningar úr námsefninu, með stuðningi. Sagt frá áætlunum, venjum, daglegum athöfnum, liðnum atburðum og persónulegri reynslu, með stuðningi. 3. stígi. Tekið þátt í tiltölulega löngum samtölum um ýmis efni ef viðmælandi gerir sér far um að sýna skilning og koma til móts við nemandann. Að mestu fylgst með samræðum og tjáð skoðanir sínar og skilning á námsefni í öllum námsgreinum en gæti þurft stuðning og endurtekningu. Flutt með stuðningi einfalda, undirbúna kynningu um efni sem hann þekkir vel.

Tjáning: Ritun – Nemandi getur:

A	Forstígi. Afritað stafi, orð og setningar eftir fyrirmynd á nokkuð lipran hátt. Skrifað einföld orð og einfaldar setningar sem hann hefur lært. 1. stígi. Skrifað stök orð og einfaldar setningar um sjálfan sig og hversdagslega hluti og atburði, á lipran og sjálfstæðan hátt. Nýtt sér einfaldar reglur í íslenskri málfræði og beitt þeim í ritun af nokkurri lipurð. 2. stígi. Skrifað einfalda texta sem tengjast daglegum athöfnum, áhugasviði, persónulegum högum, líðan og viðhorfum með stuðningi hjálpargagna. Skrifað stuttar, einfaldar ritgerðir um efni sem unnið er í námsgreinum án mikils stuðnings. Nýtt sér einfaldar reglur í íslenskri málfræði og beitt þeim í ritun. 3. stígi. Skrifað samfelldan texta um margvísleg efni og tengt efnisgreinar í línulega, rökrétta heild. Skrifað námsritgerðir og notað mikilvægan námsorðaforða með stuðningi orðalista og orðabóka. Nýtt sér reglur í íslenskri málfræði og stafsetningu og beitt þeim í ritun. Sýnt fram á mikla færni við beitingu málsins í rituðu máli.
---	--

B	Forstíð. Afritað stafi, orð og setningar eftir fyrirmynd. Skrifað einföld orð og einfaldar setningar sem hann hefur lært. 1. stíð. Skrifað stök orð og einfaldar setningar um sjálfan sig og hversdagslega hluti og atburði. Nýtt sér einfaldar reglur í íslenskri málfræði og beitt þeim í ritun með hjálpargögnum. 2. stíð. Skrifað einfalda texta sem tengjast daglegum athöfnum, áhugasviði, persónulegum högum, líðan og viðhorfum með stuðningi hjálpargagna. Skrifað stuttar, einfaldar ritgerðir um efni sem unnið er í námsgreinum með viðeigandi stuðningi. Nýtt sér einfaldar reglur í íslenskri málfræði og beitt þeim í ritun, án mikils stuðnings. 3. stíð. Skrifað samfelldan texta um margvísleg efni og tengt efnisgreinar í línulega, rökrétta heild án mikils stuðnings. Skrifað námsritgerðir og notað mikilvægan námsorðaförða með stuðningi orðalista og orðabóka. Nýtt sér reglur í íslenskri málfræði og stafsetningu og beitt þeim í ritun.
C	Forstíð. Afritað að nokkru leyti stafi, orð og setningar eftir fyrirmynd. Skrifað einföld orð og einfaldar setningar sem hann hefur lært. 1. stíð. Skrifað stök orð og einfaldar setningar um sjálfan sig og hversdagslega hluti og atburði með stuðningi. Nýtt sér að einhverju leyti einfaldar reglur í íslenskri málfræði og beitt þeim í ritun en þarf mikinn stuðning og hjálpargögn. 2. stíð. Skrifað einfalda texta sem tengjast daglegum athöfnum, áhugasviði, persónulegum högum, líðan og viðhorfum með miklum stuðningi hjálpargagna. Skrifað stuttar, einfaldar ritgerðir um efni sem unnið er í námsgreinum með miklum stuðningi. Nýtt sér einfaldar reglur í íslenskri málfræði og beitt þeim í ritun, með stuðningi hjálpargagna. 3. stíð. Skrifað samfelldan texta um margvísleg efni og tengt efnisgreinar í línulega, rökrétta heild, með stuðningi hjálpargagna. Skrifað námsritgerðir og notað mikilvægan námsorðaförða með stuðningi orðalista og orðabóka. Nýtt sér reglur í íslenskri málfræði og stafsetningu og beitt þeim í ritun, með stuðningi hjálpargagna.

19.7 Íslenskt táknmál og íslenska.

Traust kunnátta í íslensku táknmáli og íslensku er ein meginundirstaða staðgóðrar menntunar heyrnarlausra og heyrnarskertra. Námsgreinin tvítyngi íslensks táknmáls og íslensku er skipulögð sem heildstæð námsgrein á sama hátt og íslenskan sem móðurmál. Auk þess er þjálfun í táknmáli, íslensku ritmáli og jafnvel talmáli, þegar börnin nota það til samskipta, felld inn í allar námsgreinar grunnskóla. Í þessum kafla eru sett fram hæfniviðmið fyrir talað táknmál og tjáningu með og án táknmálstúlks, íslenskt táknmál og íslensku, lestur og bókmenntir, skráningu táknmálstexta og ritun og loks málfræði. Ekki eru hér sett fram sérstök hæfniviðmið vegna táknmáls í öðrum námsgreinum eða námssviðum, en hafa verður í huga sérstakar þarfir táknmálsnemenda þegar þeir leggja stund á aðrar námsgreinar, ekki síst í námi í erlendum tungumálum. Táknmálsnemendur eiga að fá tækifæri til að nota íslenskt táknmál við nám í öllum námsgreinum, eftir því sem við verður komið og fá viðeigandi táknmálstúlkun.

Litið er svo á að íslenska táknmálið sé hið daglega samskipta- og kennslumál en einnig íslenska eða að minnsta kosti íslenskt ritmál. Leggja ber áherslu á öflugt samstarf við heimilin um þjálfun í íslensku táknmáli og íslensku á öllum stigum grunnskóla. Þetta er mikilvægt samstarfsverkefni heimila og skóla og fjölskyldan gegnir veigamiklu hlutverki í að skapa virðingu fyrir báðum málunum, styrkja þau og rækta og viðhalda áhuga nemenda, ekki síst hvað varðar þjálfun í lestri myndefnis á táknmáli, lestri íslensku og tjáningu og almennri málrækt.

19.7.1 Talað táknmál og tjáning með og án táknmálstúlks.

Í lýðræðisþjóðfélagi er jafn brýnt fyrir nemendur í tvítýngi íslensks táknmáls og íslensku og aðra nemendur að geta tekið virkan þátt í umræðum af ýmsu tagi. Þeim er nauðsynlegt að geta tjáð skoðanir sínar í námi, starfi, félagslífi og einkalífi skýrt á táknmáli og vera færir um að nota þjónustu táknmálstúlka við allar þessar aðstæður. Mikilvægt er að nemendur þjálfist í að segja skipulega frá og gera grein fyrir kunnáttu sinni og skoðunum með og án táknmálstúlks. Frá upphafi skólagöngu þarf að leggja áherslu á að nemendur fái leiðsögn um skýran framburð og framsögn á táknmáli.

Veigamikill þáttur í almennri menntun er að kunna að hlusta og horfa með athygli og á gagnrýninn hátt. Nauðsynlegt er að geta numið með eða án táknmálstúlkunar þær upplýsingar sem miðlað er og túlkað og metið þær á gagnrýninn hátt. Mikilvægt er að nemendur með tvítýngi táknmáls og íslensku læri að hlusta á aðra og taka tillit til skoðana þeirra í umræðum og rökræðum. Til þess þarf nemandinn að læra að nota táknmálstúlk við samræður og samskipti í skólastofu og við notkun ýmissa samskiptamiðla, til að mynda netmiðla þar sem töluðu máli er beitt.

Gott vald á íslensku táknmáli er undirstaða náms í íslensku og annars tungumálanáms og nýtist í öllum öðrum námsgreinum. Í upphafi er æskilegt að leggja áherslu á þjálfun í einföldum frásögnum og endursögn, þátttöku í almennum samræðum með táknmálstúlkun og hlutverkaleikjum. Síðar bætist við kennsla um einkenni málanna, þýðingar á milli þeirra og frekari þjálfun í leikrænni tjáningu og rökræðum. Túlkþjónusta á þannig að vera eðlilegur þáttur í skólastarfi og þá með auknum stíganda.

19.7.2 Lestur og bókmenntir.

Bókmenntakennslu barna með tvítýngi táknmáls og íslensku er, umfram það sem almennt gildir, ætlað að stuðla að sterkari sjálfsmynd nemenda með lestri táknmálsbókmennta sem endurspeгла veruleika og sögu táknmálstalandi fólks. Haldgóð þekking á döfimenningu er nauðsynleg til sjálfsskilnings og til þess að öðlast virðingu fyrir íslenska táknmálinu.

Íslenskt táknmál og íslenska hafa mismunandi hlutverk í lífi barnanna. Íslenska táknmálið er fyrst og fremst til samskipta sem tengjast stað og stund en þar sem íslenska táknmálið á sér ekki ritmál gegnir íslenskan hlutverki ritmáls. Læsi táknmálstalandi heyrnarlausra barna felst bæði í að geta nýtt sér táknmálstexta og ritaðan texta á íslensku.

Byrjað er á því að styrkja grunn nemandans og orðaforða í táknmáli samhliða því að kenna orðaforða og efla skilning á íslensku. Það er mikilvægt að nemandinn öðlist sjálfstæði og öryggi í lestri. Þannig getur hann smám saman farið að velja sér efni á táknmáli og lesefni á íslensku og gera sér grein fyrir gæðum þess og tengslum við nám, þörf og áhuga.

Góð lestrarfærni er undirstaða ævináms og þess að geta aflað sér upplýsinga sem gera nemandanum kleift að taka virkan þátt í báðum menningarheimum.

19.7.3 Skráning táknmálstexta og ritun.

Fyrir utan það sem segir um ritun íslensku ber að leggja áherslu á að nemendur nái tökum á að setja eigið efni skýrt og skipulega fram á táknmáli, bæði tengt stað og stund, á stafrænu formi og með ýmsum hætti fyrir ólíka lesendur. Nemendur eiga að geta miðlað margvíslegu efni til annarra með skráningu á myndrænt form á táknmáli og með ritaðri íslensku í námi, félagslífi og einkalífi. Nemendur þurfa að læra að gagnrýna og endurskoða eigin texta, bæði á táknmáli og íslensku og einnig að taka uppbyggilegri og faglegri gagnrýni frá öðrum og nýta sér hana til að bæta verk sín.

19.7.4 Málfræði.

Markmið málfræðikennslu fyrir nemendur með táknmál og íslensku eru, auk þeirra markmiða sem sett eru fram í kaflanum um íslensku, að glæða áhuga þeirra á íslensku táknmáli og íslensku. Fjallað er um íslenskt táknmál og íslensku samhliða og með stöðugum samanburði og þýðingum á milli málanna. Einnig er sjálfsagt að fjalla um norræn táknmál og leyfa nemendum að spreyta sig á því að skilja táknmál annarra norrænna þjóða.

Málfræðihugtök eru nauðsynleg þegar rætt er um málin og þekking á málfræði íslenska táknmálsins er nauðsynleg til þess að skilja og geta lært íslensku og önnur mál. Börn heyrnarlausra foreldra og heyrnarskertir nemendur, sem nota íslensku til daglegra samskipta og fá tækifæri til að læra málfræði íslenska táknmálsins samhliða málfræði íslenskunnar, geta byggt á málfræði þess máls sem þau skilja betur við nám í öðrum tungumálum. Börnin velja ekki á milli málanna heldur geta þau nýtt sér bæði málin til að auka skilning sinn á uppbyggingu þeirra.

Mikilvægt er að umfjöllun um málfræði styðjist við færni nemenda í máli og miði að því að efla sjálfstraust þeirra og vitund um eigin færni. Í upphafi eru notaðir alls kyns leikir með grunnbreytur táknmálsins, s.s. handformaleikir og samhverfuleikir sem nýta sköpunarmátt málsins. Síðar fá grunnbreyturnar nafn og þá er hægt að skoða og leika með sambærilega málfræðiþætti í íslensku. Að lokum eiga nemendur að hafa náð valdi á hugtökum málfræðinnar og hæfni í að tala um bæði málin af skilningi.

19.8 Hæfniviðmið fyrir íslenskt táknmál og íslensku.

Hæfniviðmið í íslensku táknmáli eru sett fram í fjórum mismunandi flokkum með sambærilegum hætti og í íslensku, þ.e. talað táknmál og tjáning með og án táknmálstúlks, lestur og bókmenntir, skráning táknmálstexta og ritun og málfræði. Í heildina sýnir taflan þá hæfni sem hver einstaklingur skal búa yfir við lok 4., 7. og 10. bekkjar.

Talað táknmál og tjáning með og án táknmálstúlks.

Við lok 4. bekkjar getur nemandi:	Við lok 7. bekkjar getur nemandi:	Við lok 10. bekkjar getur nemandi:
- talað táknmál skýrt, hefur áferðarfallegan framburð og getur nýtt sér leiðbeiningar og aðstoð við að bæta framburð og framsögn, - tjáð sig með aðstoð leikrænnar tjáningar frammi fyrir hópi og túlkað á táknmáli eða leikið texta af ýmsum gerðum, - sagt frá eftirminnilegum atburði og lýst ákveðnu fyrirbæri og endursagt efni sem hlustað hefur verið á, horft á eða lesið, - hlustað og horft með athygli og skilningi á upplestur á táknmáli, túlkað leikið efni, ljóð og söngva og greint frá upplifun sinni, - nýtt sér og endursagt efni á rafrænu formi, - átt góð samskipti, hlustað og sýnt kurteisi.	- tjáð sig skýrt og skilmerkilega með og án táknmálstúlks og gert sér grein fyrir gildi góðrar framsagnar, - staðið fyrir máli sínu, tjáð eigin skoðanir og tilfinningar og haldið athygli áheyrenda, m.a. með aðstoð leikrænnar tjáningar, - flutt mál sitt skipulega með viðeigandi áherslum og túlkun og tekið þátt í samræðum og rökræðum samkvæmt reglum, með og án táknmálstúlks, - hlustað af athygli og beitt þekkingu sinni og reynslu til að skilja það sem tjáð er á ólíkan máta og kann að bregðast við á viðeigandi hátt, - nýtt sér myndefni og rafrænt efni á gagnrýnninn hátt,	- flutt mál sitt skýrt og skilmerkilega með og án táknmálstúlks og hefur tileinkað sér viðeigandi talhraða og fas, - gert sér grein fyrir eðli góðrar framsagnar og framburðar og nýtt leiðbeiningar um framsögn, svo sem um áherslu, látbrigði, hrynjandi og fas og lagað það að viðtakanda og samskiptamiðli á fjölbreyttan hátt, m.a. með leikrænni tjáningu, - nýtt aðferðir sem hann hefur lært til að taka virkan þátt í samvinnu, samræðum og rökræðum, tjáð skoðanir sínar með ýmsum hætti, rökstutt þær og valið þeim miðil sem hentar, - hlustað, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar sem eru túlkaðar af töluðu máli til fróðleiks og skemmtunar,

	• átt góð samskipti, hlustað, sýnt viðeigandi kurteisi og gætt að máli sínu.	einnig notið myndefnis, túlkaðs upplestrar, leikins efnis og tónlistar og gert grein fyrir skoðun sinni á viðkomandi efni, • nýtt sér fjölmiðla, svo sem sjónvarp, kvikmyndir og rafrænt efni, og tekið afstöðu til þess sem þar er birt, • átt góð samskipti þar sem gætt er að máli, hlustun, tillitssemi, virðingu og kurteisi og gert sér grein fyrir því hvað er viðeigandi við mismunandi aðstæður.
--	--	---

Lestur og bókmenntir.

Við lok 4. bekkjar getur nemandi: • notið þess að horfa á frásagnir og lestur á táknmáli og tileinkað sér efni þeirra, • nýtt góðan táknforða við að skilja táknmálstexta, • beitt aðferðum við umskráningu orða í táknmyndir og tengt þekkingu sína og reynslu við lesefni í því skyni að ná merkingu þess og samhengi í einföldum texta á íslensku, • valið sér bækur á íslensku ætlaðar börnum og lesið sér til ánægju, • nýtt orðaforða íslensku við að skilja texta úr námsefni sem nemandinn þekkir, • gert sér nokkra grein fyrir eðli og samsetningu táknmálsljóða, þekkt ljóð á prenti og gert sér grein fyrir rími og samhverfu,	Við lok 7. bekkjar getur nemandi: • tileinkað sér efni úr bókum og fræðsluefni sem flutt er á táknmáli og lagt mat á það og túlkað, • notað þekkingu og reynslu ásamt ríkulegum táknforða, þ.m.t. döfftákn, við skilning á táknmálstextum, • greint og fjallað um aðalatriði og helstu efnisorð í texta og notað efnisorð við endursögn á táknmáli, • lesið sér til ánægju og fróðleiks og gert öðrum grein fyrir innihaldi texta, • notað þekkingu og reynslu ásamt orðaforða íslensku við lestur og skilning á texta við hæfi, • beitt nokkrum hugtökum til að fjalla um form og innihald ljóða á báðum málunum,	Við lok 10. bekkjar getur nemandi: • áttað sig á mismunandi leiðum til að koma boðskap á framfæri í táknmálstexta, • skilið mikilvægi þess að efla eigin skilning á mismunandi mállyskum og framsetningu á táknmáli hjá fólki á ólíkum aldri, með ólíka félagslega stöðu, menntun og menningarlegan bakgrunn, • lesið með gagnrýnu hugarfari og greint aðalatriði frá aukaatriðum, dregið ályktanir af efni táknmálstexta, táknmálsfrétta og ritaðs texta, • notið bókmennta, gert grein fyrir þeim tilfinningum og áhrifum sem þær vekja og hefur kynnst fjölbreyttum bókmenntum, • skilið mikilvægi þess að geta lesið og eflt eigið læsi með lestri
---	---	--

• þekkt og beitt hugtökunum, söguþráður, sögulok, sögupersónur og boðskapur, • tekið þátt í flutningi bókmenntatexta á táknmáli, • lesið úr táknmyndum og myndrænu efni, svo sem einföldum skýringarmyndum, kortum og myndritum, • aflað sér myndrænna upplýsinga úr ýmsum tiltækum gagnabrunnum, svo sem bókum og á rafrænu formi.	• notað hugtök í bókmenntafræði við að gera grein fyrir þeim áhrifum sem tiltekið bókmenntaverk eða táknmálsfrásögn hefur á hann, • þýtt einfalda íslenska texta á táknmál, • lesið úr einföldum tölulegum og myndrænum upplýsingum og túlkað þær, • safnað upplýsingum úr bókum eða á rafrænu formi og unnið úr þeim.	mismunandi texta, s.s. bókmenntatexta, fræðsluefni og námsefni, • fjallað um bundið mál og óbundið, táknmálsljóð og táknmálsfrásögn lesið og túlkað ljóð af ýmsum toga og áttað sig á myndmáli í bundnu og óbundnu máli, • nýtt helstu hugtök í bókmenntafræði í umræðu um bókmenntir, • þýtt íslenska bókmenntatexta við hæfi og fræðsluefni á táknmál, • unnið úr tölulegum og myndrænum upplýsingum, túlkað þær, tengt saman efni sem sett er fram á ólíkan hátt og nýtt sér, • aflað sér heimilda úr ýmsum gagnabrunnum svo sem bókum, tímaritum og efni á rafrænu formi.
--	---	--

Skráning táknmálstexta og ritun.

Við lok 4. bekkjar getur nemandi: • skráð eigin táknmálstexta á myndrænt form, • dregið rétt til stafs og skrifað íslensku skýrt og læsilega, • nýtt, í samningu táknmálstexta og ritun, þekkingu á grunnþáttum í byggingu texta, svo sem upphafi, meginmáli og niðurlagi, • samið táknmálstexta frá eigin brjósti, svo sem sögu, frásögn, ljóð eða skilaboð, • nýtt sér fyrirmyndir í gerð táknmálstexta og ritun, svo sem með því að horfa á útgefið táknmálsefni,	Við lok 7. bekkjar getur nemandi: • tjáð sig skýrt og af öryggi og beitt myndrænni tækni við skráningu táknmálstexta, • skrifað læsilega og af öryggi með persónulegri rithönd, beitt algengum aðgerðum í ritvinnslu, • valið textategund, skipulagt og orðað texta bæði á íslensku táknmáli og íslensku, svo sem sögur, frásagnir, lýsingar og fyrirmæli, á þann hátt sem hæfir tilefni, • samið texta þar sem beitt er eigin sköpun, notið þess að tjá hugmyndir sínar og reynslu og veita öðrum hlutdeild með því að	Við lok 10. bekkjar getur nemandi: • beitt myndrænni tækni og margmiðlun við birtingu á efni á táknmáli og íslensku, • skrifað skýrt og greinilega og öðlast persónulega rithönd, beitt ritvinnslu af öryggi, gengið frá texta og notað orðabækur og önnur tiltæk hjálpargögn, • beitt skipulegum vinnubrögðum við skráningu táknmálstexta og í ritun, skipað efnisatriðum í röklegt samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar, • tjáð hugmyndir sínar og skoðanir og fært rök fyrir
--	--	---

lestri bóka, blaða eða rafræns efnis, • beitt svipbrigðum og öðrum látbrigðum við greinarmerkjasetningu í táknmáli, beitt einföldum stafsetningarreglum og notað tiltæk hjálpargögn við hæfi, • byggt upp skipulega frásögn og skrifað minnispunkta á íslensku fyrir frásögn flutta á táknmáli, • skrifað texta á tölvu og beitt einföldustu aðgerðum í ritvinnslu.	kynna efnið eða leyfa öðrum að horfa á eða lesa, • lesið texta og skoðað hann með það í huga að kanna hvernig höfundur skrifar og nýtt það við eigin ritun, • beitt helstu atriðum stafsetningar og greinarmerkjasetningar, • gengið frá texta og nýtt sér orðabækur, leiðréttingarforrit og önnur hjálpargögn við ritun, • skrifað texta á tölvu og beitt allmörgum aðgerðum í ritvinnslu.	þeim í táknmálstexta eða rituðu máli, • valið og skrifað mismunandi textagerðir sem hæfa viðkomandi verki og beitt mismunandi táknaförða og fjölbreytilegu myndmáli í táknmáli og þýtt á íslensku með mismunandi orðaforða og málsniði við hæfi, • beitt reglum um réttritun og hefur náð góðu valdi á stafsetningu og gerir sér grein fyrir að góð stafsetning er virðing við mál, texta og lesanda, • viðhaft skipuleg vinnubrögð við ritun, • valið viðeigandi heimildir, vísað til þeirra og sett í heimildaskrá, svo sem reglur kveða á um.
--	---	--

Málfræði.

Við lok 4. bekkjar getur nemandi: • skilið mikilvægi hlutverkaskipta og augnsambands í frásögnum, skilið notkun rýmis og beitt próformasögnum og látbrigðum í táknmáli, • ráðið í mun á sögnum, nafnorðum eða táknum og lýsingarorðum eða táknum og áttað sig á mismunandi hlutverki þeirra í báðum málunum, • talað táknmál af öryggi og ræður yfir orðaforða og málskilningi sem hæfir þroska. Þekkir döfftákni og getur beitt þeim, • beitt fingrastöfun af leikni, raðað í stafrófsröð	Við lok 7. bekkjar getur nemandi: • beitt hlutverka-skiptum, rými og látbrigðum á skapandi hátt, • fundið próformasögn eða sagnlið, nafntákn, lýsingartákn og látbrigði í táknmálstexta og fundið tölu og áttbeygingar í táknmáli og kyn, tölu og fall í íslensku, • nýtt og hefur öðlast góðan orðaforða á íslensku og íslensku táknmáli, • flett upp orðum sem raðað er í stafrófsröð, • nýtt hugtökin bókstafur, grunnbreyta, hljóð, sérhljóð, samhljóð, atkvæði, orð, tákn og	Við lok 10. bekkjar getur nemandi: • beitt hugtökunum próformasögn, hlutverkaskipti, rými og látbrigði í umræðum um málið, • nýtt sér grundvallarþekkingu um málfræðilegar formdeildir táknmáls og orðflokka íslensku í umfjöllun um táknmál, raddmál og ritað mál, • glöggvað sig á mikilvægi orða- og táknforða, gert grein fyrir uppbyggingu orðasafns eða táknasafns íslensku og íslensks táknmáls og gert sér grein fyrir ólíkum uppruna orða og tákna og mismunandi notkun þeirra eftir aðstæðum,
---	---	---

og áttar sig á mun sérhljóða og samhljóða, • áttað sig á byggingarhluta tákna og þekkir hugtökin fingrastöfun, tákn, samsett tákn, bókstafur, orð, samsett orð og málsgrein, • gert grein fyrir helstu reglum við myndun nafnatákna, áttað sig á mun samnafna og sérnafna og getur nýtt sér þá þekkingu við stafsetningu, • fundið samheiti og andheiti í báðum málum, • gert sér grein fyrir ólíkri uppbyggingu íslensks tákn máls og íslensku.	málsgrein í umræðu um tungumálin, • nýtt þekkingu á orðhlutum og samsetningu orða í stafsetningu og umræðu um ritaðan texta og á grunnbreytum og samsetningu tákna í táknmálstexta, • stigbreytt með látbrigðum á táknmáli, þekkir samsvarandi stigbreytingu á íslensku, og getur greint tímalínur í táknmáli og fundið nútíð, þátíð og nafnhátt sagna í íslensku, • gert sér grein fyrir notagildi málfræði íslenska tákn málsins við nám í íslensku og erlendum málum.	• flett upp í handbókum, orðasöfnum og rafrænum orðabönkum og nýtt þekkingu sína á málfræði til að bæta málnotkun, stafsetningu og tungumálanám, • beitt hugtökunum grunnbreyta, handform, myndunarstaður, hreyfing og afstaða í umræðum um íslenska táknmálið, • nýtt sér þekkingu sína á málfræði til að bæta málnotkun, stafsetningu og tungumálanám og gert sér grein fyrir mikilvægi þess að vanda mál, bæði táknmál og íslensku, og nauðsyn þess að öðlast trú á eigin kunnáttu í málunum, • gert grein fyrir því hvernig málin nota ólíkar leiðir til að tjá tíð og stigbreytingu, • nýtt þekkingu sína á málfræði við nám í íslensku og erlendum málum.
--	---	---

19.9 Matsviðmið fyrir íslenskt táknmál og íslensku.

Um námsmat í íslensku og íslensku táknmáli gilda sömu aðferðir og lögmál en við bætist mat á færni nemenda í að nota íslenska táknmálið í tjáningu og skilningur og þekking nemandans á því. Unnt er að sinna matinu með ýmsum verkefnum sem krefjast tjáningar á táknmáli eða íslensku, með og án táknmálstúlks.

Matsviðmið.

A	Nemandi getur flutt mál sitt mjög skýrt og áheyrilega með blæbrigðum og áherslum sem hæfa efni og tilefni og hefur af öryggi tileinkað sér viðeigandi talhraða. Hlustað af öryggi, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar í töluðu táknmáli til fróðleiks, skemmtunar og sem heimildir í vinnu, og notið myndefnis, leikins efnis, tónlistar og sett fram á sjálfstæðan hátt og rökstutt mat á viðkomandi efni. Lesið af öryggi almennan texta á táknmáli, með mjög góðum skilningi og túlkun á efni þeirra, fjallað um íslenskar og erlendar bókmenntir á gagnrýninn hátt og gert sér mjög góða grein fyrir gildi bókmennta í menningu þjóðarinnar. Beitt skipulegum vinnubrögðum við samningu táknmálstexta, skipað efnisatriðum í röklegt samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar af öryggi og á skýran hátt, beitt
---	---

	mjög vel stafsetningu og greinarmerkjasetningu og fylgt viðmiðum um uppbyggingu texta. Beitt málfræðihugtökum af öryggi í umræðu um notkun táknmáls og ritmáls og þróun þess. Beitt mjög vel þekkingu sinni á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum formdeilda táknmáls og orðflokka íslensku og gert sér góða grein fyrir hlutverki þeirra.
B	Nemandi getur flutt mál sitt skýrt og áheyrilega með blæbrigðum og áherslum sem hæfa efni og tilefni og hefur tileinkað sér viðeigandi talhraða. Hlustað, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar í töluðu táknmáli til fróðleiks og skemmtunar, einnig með aðstoð táknmálstúlks notið talaðs máls, myndefnis, upplestrar, leikins efnis og tónlistar og gert grein fyrir skoðun sinni á viðkomandi efni og sett fram rökstutt mat á viðkomandi efni. Lesið almennan texta, og sýnt góðan skilning og túlkað efni hans, fjallað um íslenskar og erlendar bókmenntir og gert sér góða grein fyrir gildi bókmennta í menningu þjóðarinnar. Beitt skipulegum vinnubrögðum við samningu táknmálstexta og ritun, skipað efnisatriðum í röklegt samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar, beitt stafsetningu og greinarmerkjasetningu af nokkru öryggi og oftast fylgt viðmiðum um uppbyggingu texta. Beitt málfræðihugtökum af nokkru öryggi í umræðu um notkun táknmáls og ritmáls og þróun þess. Beitt þekkingu sinni á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og gert sér nokkuð góða grein fyrir hlutverki þeirra.
C	Nemandi getur flutt mál sitt sæmilega skýrt en nokkuð skortir á eðlilegan talhraða og áherslur. Hlustað, tekið eftir og nýtt sér að einhverju marki talað táknmál til fróðleiks og skemmtunar með aðstoð táknmálstúlks og einnig notið myndefnis, upplestrar, leikins efnis og tónlistar og sett fram mat á viðkomandi efni. Lesið almenna texta með sæmilegum skilningi og túlkun á efni þeirra, að nokkru marki, fjallað um íslenskar og erlendar bókmenntir og gert sér nokkra grein fyrir gildi bókmennta í menningu þjóðarinnar. Beitt nokkuð skipulegum vinnubrögðum við samningu táknmálstexta og ritun, skipað efnisatriðum í samhengi að vissu marki og mótað málsgreinar og efnisgreinar, beitt stafsetningu og greinarmerkjasetningu nokkuð vel og fylgt viðmiðum um uppbyggingu texta að nokkru leyti. Beitt helstu málfræðihugtökum í umræðu um notkun málsins og ritmáls og þróun þess. Beitt að nokkru leyti þekkingu sinni á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og gert sér sæmilega grein fyrir hlutverki þeirra.